

Lázadás a jogrend ellen

Írta:

Dr. Székács Aladár

közigazgatási bíró

A magyar fajt a vele együtt élő idegen fajokkal szemben a legmesszebbmenő liberalizmus jellemzi.

A hagyományos magyar vendégszeretetből és a fizikailag gyengébbel szemben érzett lovagias kíméletből fakad a magyaroknak ez az ősi faji tulajdonsága. Nem gyengeség ez tehát, hanem erő.

A magyar faj, melynek történelmi hivatása, hogy törökön, tatáron át egészen a bolsevizmusig Európának védőbástyája legyen minden keletről jövő veszedelem ellen, ezer éven át folytonos harcokban vérzett a Nyugat kultúrájáért.

Hogy leghiheteflenebb veszedelmek után mindig újból és újból talpra állott s mindig csak a saját erejéből, ennek tudata rendkívüli módon megnövelte saját erejében való bizalmát.

A háború kitörésekor a nemzetfentartó erők, melyek addig a, destruktív politikával szembe helyezkedtek, hadbavonultak, a nemzetrontó erők pedig a front mögött itthon maradtak.

A háborús gazdasági élet igazságtalanságai a konjunktúrát hajhászó üzéreket újabb milliókkal tették gazdagabbá, mialatt a nemzetfentartó elem vérzett, pusztult s szegényedett.

Az emberek jogérzését sorsuk kiáltó egyenlőtlensége meg bomlasztotta.

A hősi halál, a harctéren szerzett rokkantság^ a vagyon elvesztése hazafias kötelességszámba ment, amit minden kárpótlás nélkül kellett elszenvedni s ezalatt, mint szintén természetes és jogos állapotot elnézni a társadalom piszkának: a lelketlen üzérnek, csaló hadseregszállítóknak, a kijáróknak és árdrágítóknak anyagi boldogulását s azt a féktelen heje-huját amelyben az új vagyonok tulajdonosai tobzódtak.

Ennek az állapotnak mérgező hatása a destrukciónak egy újabb hatalmas lökést adott.

A tekintélyeket már sárba rántották, a mindég csak kijátszott törvény fékező erejét már megtörték, a nemzeti ideálok lélekemelő hatását a nemzeti érzésnek sovinizmusként kigúnyolásával tönkretették. A jogrend bomladozó szervezetét már csak az állam fizikai ereje tartotta össze.

A teljes felforduláshoz nem kellett tehát más, mint ennek a fizikai erőnek megbomlasztása.

Ekkor a háborúban kifáradt és a béke után sóvárgó ország

előtt a destruktív politika az által igyekezett népszerűsége szert tenni, hogy folyton a békét követelte.

A háború tényleg oly fordulatot vett, hogy annak gyors befejezésére nem volt kilátás. Ez volt ugyanis Európának első háborúja, melyet az általános védkötelezettség alapján vívott.

Ebben a rettenetes háborúban a katonák milliói állottak egymással szemben a földön és a föld alatt, a tengeren és a tengerek alatt, a föld fölött és a tengerek fölött.

Az ilyen háborút fegyverrel befejezni nem lehetett.

A békét már annyira áhította mindenki, hogy felvetették a kérdést, vajjon a munkásság körében világszerte terjedő béke-mozgalom erősödésével a népek sorsának intézői nem szoríthatók-e a várva-várt béke megkötésére.

Ennek a lehetőségnek féltévése volt az oka minálunk is annak, hogy azok az erők, amelyek a szocializmus felforgató törekvését nyomás alatt tartották, kezdtek elernyedni.

A nemzeti alapon álló elemek békevágyukban megfélemedtek tehát arról, hogy ha a béke érdekében a szocializmussal szövetkeznek s azt maguk fölé engedik kerekedni, a békével nem nyernek semmit, sőt azzal a társadalmi és gazdasági rend felfordulását és a nemzeti állam pusztulását idézik elő.

A béke érdekében így lett nálunk is a polgári osztály egy része fegyvertársa a szocialista munkáságnak, amely az ágyuk elhallgatása után nyomban halált ordított a polgárságra s a háborúval szemben antimilitaristából nyomban militaristává vált, amint a vörös hadsereggel a saját céljaira viselhetette azt.

Ahogy az októberi forradalmi pucscsal a radikalizmus a hatalmat a kezébe ragadta, a háttérből, ahonnan eddig szította a forradalmat, az előtérbe vonult, mert céljainak leplezésére többé nem volt szükség: a hatalom a kezében volt.

A forradalom szerencsétlen közpolitikusa, gróf Károlyi Mihály, Franchet D'Esperay tábornok elé már oly társaságban járt, amely semmiben sem különbözött egy szociáldemokrata deputációtól. E kétes elemek napfényre jutásával a forradalomról, mely nemzeti alapon indult meg, pár nap alatt lehullott a lepel.

Az első napon még csak arról volt szó, hogy gróf Károlyi pártja, mely a parlamentben eredménytelenül küzdött a kormányrajutásért, egy pucscsal szerezte meg a kormány-alakítás jogát.

"Programmom a királyhűség" ezt hirdette az első napon gróf Károlyi Mihály s az alkotmányos hivatali esküt, kabinetjével együtt, letette József királyi herceg, a király helyettese kezébe.

Két nap múlva már nem volt "programmja a királyhűség". Fölmentést kért a letett eskü alól és haladt a köztársaság felé, ahogy azt neki környezete parancsolta.

Az ugynevezett nemzeti tanács, a forradalmárok gyülekezete, már nem is a "köztársaságot", hanem a szocialisták nyomása alatt a "népköztársaságot" kiáltotta ki, mint új államformát.

A bolsevizmus előhírnökei, a katonai- és munkástanácsok már működtek s a kormány és az ugynevezett nemzeti tanács fölött hatalmat gyakoroltak.

Azonkívül minden községben is alakultak nemzeti tanácsok, melyek minden községet külön köztársasággá alakították át s nem engedelmességek sem a kormánynak, sem a különböző országos tanácsoknak.

A helyi nemzeti tanácsok megkezdték már a polgári elem fosztogatását is.

A hazaözönlő züllött katonasággal együtt rablóbandákba tömörülve loptak, raboltak. A csendőrséget elkergették s karhatalmat maguk szerveztek oly elemekből, melyek addig a csendőrségnek a legtöbb gondot okozták. Ennek a rabló karhatalomnak fenntartása címén a helyi nemzeti tanácsok a birtokos osztályt adókkal is sanyargatták.

A kormány mindezt tétlenül nézte, sőt a garázda tömeget amnesztia hirdetésével még bátorította is.

Amnesztiát hirdetett statárium helyett!

Közben a kormány polgári elemei kísérletet tettek az általuk szétzüllesztett hadsereg újjászervezésére.

Ezt azonban a szocialisták és a kormány szocialista tagjai mindég megakadályozták s kimondották, hogy "*osztályhadserget*" nem tűrnek és hogy a rendet a felfegyverezett ipari munkásság fogja fenntartani.

Az ipari munkásság felfegyverzése hamarosan meg is történt, kapcsolatban a polgári elem lefegyverzésével.

A kormány alól pedig teljesen kicsúszott a talaj. Nem engedelmességek az országban senki. A miniszteri fogadótermekben egymást érték a küldöttségek, melyek különböző szakszervezetek és érdekvédelmi csoportok ultimátumszerű követeléseivel zsarolták a kormányt. A jogrend megbomlásával az egyén elhatalmasodott az állam fölött.

A folytonos forradalmi gyűlések között a termelő munka ia megszűnt.

A kormánynak a bolsevizmustól már megfertőzött politikája a polgári osztály sanyargatását már ekkor kormányprogrammá tette. Megkezdődtek a középosztályt sújtó különböző requirálások, főleg pedig a *lakásrequirálások*.

A polgári osztálynak egyebe sem maradt, mint otthona, melyben fásult dermedtségben várta az eseményeket. Elvették tehát lakását, hogy otthont teremtsenek az Oroszországból beözönlő; kommunistáknak, akik már megérkeztek, hogy az uralmat az első kedvező alkalommal kezükbe ragadhassák.

Csak arra vártak, hogy *a polgárság teljes lefegyverzése befejezést nyerjen*.

Az első sikertelen *puccsok* alkalmával azt tapasztalván, hogy

mozgalmukkal szemben ellenállást csak a szocialista munkásság nem kommunista része fejt ki, teljesen a munkásságra vetették magukat.

A többit rövidesen elvégezte az *orosz rubel*.

A kommunizmussal szemben máról-holnapra megváltozott a hangulat. A szociáldemokráciát, mely a hatalmat már gyakorolta, igen könnyű volt meggyőzni afelől, hogy az egyszer megragadott hatalmat csak akkor tarthatja meg, ha a szocializmus legszélsőségesebb irányának hódol be, mely nemcsak a polgári elem vagyonának elvételét, de fizikai életének megsemmisítését is hirdeti.

Ennek folytán a szociáldemokrata párt, sőt annak a kormányon levő tagjai is, egynek kivételével, máról-holnapra *kommunistákká vedlettek át*.

Ezt az átalakulást a józanabb elemeknél nagyban elősegítette az a tévhit, hogy a jó béke és az ország területi integritásának biztosítása csak a bolsevizmus útján lesz elérhető.

A bolsevizmusnak Oroszországban elért eredményeiről terjesztett kedvező hazugságok még a polgári elem ítéletét is megzavarták s lehetővé tették, hogy a kormány a gyeplőt a proletárdiktatúrának piros-fehér-zöld lobogó alatt adhassa át.

Azt mondták, hogy az ország fennmaradását csak a bolsevizmus biztosíthatja s gróf Károlyi Mihály a hatalmat azzal adta át a diktatúrának, hogy az ország jövője érdekében "mindenkinek hazafias kötelessége olajat öntni az új kormányzat kerekéire".

Persze pár nappal később Kun Béla már kijelentette, hogy "*fütyül a területi integritásra*" s hogy utálja azt a folytonos "nyavalygást" a területi integritás után.

A proletárdiktatúra életbeléptével a már csak papíron fennálló jogrend máról-holnapra intézményesen is megszűnt.

A jog helyébe a diktatúra akarata lépett.

Mi volt a diktatúra akarata?

Komolyan csak egyet akart, a polgárság vagyonának elvételét és fizikai életének megsemmisítését.

Megjelenték az öles plakátok:

"*Minden a proletároknak!*" Mihelyt a minden polgárt egyformán védő államrendőrség felbomlott és a "vörös őrség" lépett a helyébe, megkezdődött az organizált rablás.

Az egyik programponthoz ürügyként a magántulajdon megszüntetése szerepelt, a polgárság élete ellen törés pedig abból a forradalmi elvből fakadt, hogy a kisebbség forradalmi hatalma csak az ellenforradalmi többség értelmi vezetőségének teljes megsemmisítése útján biztosítható.

A történelemből annyit még ők is tudtak, hogy minden forradalomnak természetes halála az ellenforradalom, minthogy a forradalmat mindig csak a kisebbség csinálja, mert ha egy ország többsége akar valamit, azt forradalom nélkül máris elérte.

Ezért összes propaganda-szónoklataik végső akkordja mindig csak az volt, "*halál a burzsoáziára!*"

Hogy a magántulajdon eltörlésével csak a létező vagytonokat akarták elrabolni s a saját céljaikra fordítani; az világosan kitűnt abból, hogy a parasztbirtokot nem kommunizálták, a kisebb kereskedelmi és ipari üzemeket tulajdonosaiknak meghagyták s a családi otthon céljaira szolgáló házakat és a munkásházakat köztulajdonba nem vették.

A parasztságot és a jómódú munkásságot ugyanis kímélték, mert ezeket nagy tömegüknél fogva nem irthatták ki, megakarták tehát nyerni őket céljaiknak. Ellenben a polgárság kisebb fizikai erőt és nagyobb vagyont képviselt, itt tehát már a teljes pusztítást lehetett programmba venni.

Alapelvük, *a magántulajdon megszüntetése*, így festett a gyakorlatban.

Jogtalan csak az egyik magántulajdon volt: a polgárság vagyona, de a másik magántulajdon, melynek hozadéka kapitalistává csak a jövőben fogja tenni tulajdonosát, beleillett a programjukba.

A polgárság kipusztításánál indokul azt is felhozták, hogy a kommunista-állam csak munkást ismer.

Azzal azonban már nem törődtek, hogy amidőn halált ordítanak a polgárságra, tulajdonképpen el akarnak pusztítani minden munkást, akinek munkája már gazdasági eredménnyel járt, ezzel szemben pedig a munkásság részére oly nagy munkabéreket állapítottak meg, hogy egy új kapitalista rend gyors képződésére ők maguk nyújtottak lehetőséget.,

A legnagyobb munkabér ugyanis évi 36.000 korona fizetéssel volt egyenlő.

Egy 3—4 tagból álló munkáscsalád összes évi keresménye tehát 80—100,000 koronára rúgott, oly összegre, melyet eddig plutokrata vagy hitbizományos mágnáscsaládok költhettek csak.

Mindebből kitűnik, hogy az ő egész rendszerük nem örültség volt, hanem célzatos rosszhiszeműség.

Nagyon jól tudták ők maguk is, hogy ezek az ígért munkabérek teljesíthetetlenek s azok csak arra jók, hogy a munkásság tömegeit elszédítsék s ezáltal lehetővé váljék, hogy az a forradalmi csoport, mely tisztán önző érdekeinek és bűnös hajlamainak kielégítése céljából a hatalmat magához ragadta, mindaddig hatalmon maradhasson, amíg önző céljait elérte.

Ez csak a régi jogrend teljes felbontásával volt elérhető. Ezért első dolguk volt *a bíróságok működésének megszüntetése*.

A bíróságoknál likvidáló-bizottságok jelentek meg (két fizikai munkás s egy szellemi munkás, utóbbi rendszeren egy zsidó ügyvédjelölt) s a folyamatban lévő bűnügyek 83.4%-át megszüntették azon a címen, hogy a vádlott a régi társadalmi rendben rejlő "exogén okokból vált bűnössé.

Ezek a bizottságok csak azt nézték, hogy a vádlott milyen-foglalkozású volt s ki volt a bűncselekmény sértettje.

Ha tehát egy munkás polgári osztályhoz tartozó embert ölt meg vagy rabolt ki, akkor az eljárást megszüntették s az iratok elégetését rendelték el.

A meg nem szüntetett ügyeket áttették a forradalmi törvényszékekhez.'

Forradalmi törvényszék 27 volt az országban.

Bíráik eleinte a népbiztosság által kinevezett s később a munkástanácsok által választott munkások voltak. Bíró lehetett minden 18. életévet betöltött munkás.

A bíróságnál vádbiztosok is működtek.

A bíróságnak nem volt sem büntetőjoga, sem bűnvádi, perrendtartása.

Bűncselekmény volt minden *elégedetlenség a diktatúra rendeleteivel* szemben s ezeknek a cselekményeknek büntetése az volt, amit a bírák fantáziája büntetésként megállapított.

Egy korona pénzbüntetéstől a *halálbüntetésig* szabadon választhatott a bíróság az összes létező és nem létező büntetési nemek között.

Szesztilalom áthágásáért egyszer 15 évi börtönt, egyszer dorgálást, egyszer a vádlott birtokában levő kékpénznek elkobzását találtam.

A pék megégette a sütésre hozott kenyeret: 1500 korona pénzbüntetésre és az iparüzleti jognak elvesztésére ítélték. Az ítélet indoka: sértett bátyja bíró volt a forradalmi törvényszéknél.

V. B. saját 6 hónapos malacát direktóriumi engedély nélkül leölte, mert sem neki, sem a malacnak nem volt mit ennie. Ítélet: 3 évi börtön.

A tanácsköztársaság, vagy a munkásság megsértése s ellenforradalmi ízű szavak használata volt a leggyakoribb vád, mert a forradalmi törvényszék főcélja volt a polgári osztály állandó sanyargatása s terror alatt tartása.

Halálos ítéletet azonban ily címen nem sokat hoztak, mert féltek az ily esetek nyilvánosságra hozásától.

Ha ölni akartak, a terror-csapatok titokban tették el láb alól a kijelölt szerencsétleneket.

Gyávaságukra az is jellemző, hogy a forradalmi törvényszékek által hozott oly halálos ítéletekről, amely ítéleteket végre is hajtottak, ügyiratok nem maradtak.

A diktatúra bukása előtt a vádbiztosoknak sikerült ezeket az írásokat egytől-egyig megsemmisíteni.

A bíróság jogérzésére jellemző, hogy amíg a polgári osztályhoz tartozó vádlottakat ártatlan szavakért, amelyek besúgás útján a rendőrség tudomására jutottak, a legkegyetlenebb büntetéssel sújtották, addig a proletár bűnösökkel szemben nagyon is elnézők.

F. L.-t lopás miatt 2 évi fegyházra ítélték ugyan, de Jancsik

Ferencnek, a vörös őrség országos főparancsnokának protezsáló levelére nyomban szabadlábra helyezték.

A levél, melyben Jancsik kedélyeskedve ajánlja a törvényszék politikai biztosának figyelmébe az ő kedves "proli"-ját, az iratoknál maradt.

A veszprémi kormányzótanácsi biztos, tehát a régi főispáni állásnak megfelelő állásban levő ember, betört egy lakásba s azt kifosztotta.

Tetten érték s ezért igen önérzetesen csak ezzel védekezett: "Amit elvettem, azt "burzsujtól" vettem el s kijelentem, hogy a jövőben hasonló esetben ugyanigy fogok eljárni". A veszprémi forradalmi törvényszék mégis lopás miatt fogházra ítélte, de később Landler belügyi népbiztos az ügyet a budapesti forradalmi törvényszéknél egyszerűen újból tárgyalattatta s itt a főispán úr, beismerése dacára, "dorgálással" szabadult.

Major István vörös őr egy 16 éves gyermeket a Hívősvölgyben agyonlőtt, mert engedély nélkül fát szedett. A följelentést egyszerűen irattárba tették.

Megtörtént ugyan, hogy polgárember ellen tett feljelentést is egyszerűen irattárba tettek, pl. a lázításért perbe fogott dr. Domonkos Gáspár termelési biztos elleni feljelentést. Az aktán azonban ezt a feljegyzést találtam: "Irattárba teendő, mert a vádlott eljárás közben erőszakos halállal kimúlt."

Az a körülmény, hogy sem a büntetendő cselekmény, sem annak büntetése meghatározva nem volt, a bíraskodást az önkény és a sanyargatás forrásává tette.

Az eljárási jog teljes hiánya a burzsoagyűlölő forradalmi törvényszékek tombolásának teljes szabadságot biztosított.

Eljárási "jog" csak annyiban volt, hogy egy rendelet kimondta, hogy a vádlottat azonnal — nyomozás és vizsgálat mellőzéseivel — a forradalmi törvényszék elé kell állítani, mely nyomban, a szükséghez képest, a szabad ég alatt is ítélni köteles. A vádbiztos indítványt tett ugyan, a bíróságot azonban ez az indítvány nem kötötte. Felmentésre irányuló indítvány esetében is a bíróság gyakran hozott kegyetlen büntető ítéletet.

Védő működhetett ugyan, de a legritkább esetben hallgatták meg.

Hivatalból kirendelt védőként vad kommunista munkások is működtek, akik a védelmet úgy fogták fel, hogy rendszerint maguk követelték védencükre a halálos ítéletet.

A mentő-tanú, aki vallomásával burzsoa-vádlottat mentett, akárhányszor mint elítélt vádlott hagyta el, illetve már el sem hagyhatta a bíróság épületét.

Ezért a burzsoa-vádlott sorsa, ha bíróság elé került, rendszerint már meg is volt pecsételve.

A proletár-vádlott érdekében azonban proletártársai akárhányszor határozottan és fenyegetően léptek fel a bíróságnál s a bíróságot megfélemlítve, kiszabadították a bajba jutott elvtársat.

A tárgyalási jegyzőkönyv rendszerint 3—4 sor volt csak s

az ítélet ennyi: "*Golyó általi halál*", minden, de minden indoklás nélkül.

A jegyzőkönyv és ítélet a legtöbbször alá sem volt írva. Az aláírás megbocsáthatatlan "bürokratizmus" lett volna.

Későbbben a forradalmi törvényszék hatáskörét угyszólván egészen a politikai bűncselekményekre és a tanácsköztársaság rendeleteinek megszegésére, mint forradalmi bűncselekményekre korlátozták.

Egyéb bűncselekmények elbírálását a felállítandó rendes bíróságokra bízták, melyekben szintén munkások Ítélték volna.

Ezeket a bíróságokat azonban fel nem állították s így előállott az a nevezetes helyzet, hogy a tulajdonképeni proletár-bűnöknek: lopás, rablás, emberölés, stb. nem is volt birói fóruma.

Ezeknek a cselekményeknek elkövetése tehát szabaddá vált volna.

Az ellenforradalmi és a hadszíntéren elkövetett bűncselekményekre pedig rögtönítelő bíróságot szerveztek.

Erre nem azért volt szükség, hogy még a forradalmi törvényszékek ítélezésénél is rögtönösebb bíraskodás létesülhessen, hanem csak azért, hogy *a hóhérbandájával országszerte garázdálkodó Szamuely népbiztos szadista kegyetlenkedéseit mint "bíraskodást" tüntethessék fel.*

Így nézett ki a "jogrend" a büntető jogszolgáltatás terén.

A magánjogi bíraskodás a munkásügyek és a házassági ügyek kivételével teljesen szünetelt.

A magántulajdon megszüntetésének volt a "természet^" következménye, hogy a diktatúra garázda elemeinek tényei folytán a vagyonában kárt szenvedett ember sérelmeinek ne legyen birói fóruma.

A házasságot az egyoldalú bontás lehetővé tételével s a törvénytelen gyermek jogállásának a törvényes gyermek jogállásával teljesen egyenlővé tételével tulajdonképpen ágyassággá degradálták.

A "szabad szerelem" lévén az ideáljuk, a házasságot, mint a nemi együttélés hivatalos bejelentését türték csak meg.

*

Kísérletképpen a leányiskolákban a nemi felvilágosítással kapcsolatban próbálták ugyan a szabadszerelmet hirdetni, de ezzel oly felháborodást váltottak ki a tisztességes közönségben, hogy lapjaikban az egész mozgalmat, mint nem hivatalos részről eredőt, kénytelenítettek megbélyegezni.

Házassági joguk, melynek szabadossága *a bigámiák egész légióját hozta létre*, házasságjogi téren oly bonyodalmakat teremtett, hogy jogszolgáltatásunk még igen sok ideig fog e kemény házasságjogi diók feltörésével foglalkozni, amíg e téren a jogrend valahogyan újból helyreállhat.

Mínthogy rendszerük ellen nemcsak az ép jogérzésű, de a tiszta erkölcs törvényei alapján álló minden ember is lázongott, a vallásos érzés gyengítése is egyik céljuk volt.

A papokat minden joguktól, még a választói jortól is megfosztották, hogy tekintélyüket a nép előtt aláássák.

Egyházi körmenetben leköpködték a szentséget s a templom ajtón át belöttek a miséző papra.

Első tervük ugyan a templomoknak világi célokra leendő rekvirálása volt, de midőn ezt az ő szokott módjukon először hírlapjaik útján megpendítették s látták a keresztény munkásság felháborodását, beérték az egyházi vagyonok fosztogatásával s a keresztény papság gúnyolásával és sanyargatásával.

Az egyik fővárosi plébánost, aki megengedte, hogy proletár-hívei a templomot egy oly írás kifüggesztése útján mentesítsék az akkor fenyegető rekvirálás alól, amely írás szerint a templomot a proletár-hívek vallási célokra maguknak rekviráltak, bírói eljárás nélkül börtönbe vetették, heteken át tartották gonosztevők között s a beteges öreg plébánost a római katolikus proletár-asszonyok erélyes fellépésére engedték csak ki a fogságból.

Az ilyenféle esetek nagy száma bizonyította *a diktatúrának keresztény gyűlölő jellegét.*

Dacára a nagy *terrornak*, amelyet minden téren kifejtettek, a diktatúra céljait még sem volt képes megvalósítani.

A munkát úgy a kommunizált, mint a nem kommunizált üzemekben a munkásság egyaránt beszüntette s a nagy fizetésű munkásságra és a vagyonából kiforgatott polgárságra egyaránt a *legsötétebb nyomor* zúdult. Hiába volt minden rendelet, minden erély, minden terror, *az állam rendje teljesen felfordult.*

A diktatúra, dacára a terrorisztikus kényszereszközöknek, melyek fölött rendelkezett, tehetetlenül nézte rendszerének csődjét. Tehetetlen volt, mert állami rendje nem jogrend volt, hanem az a jogrend ellen fellázadt s a jog örök szabályaival szembehelyezkedő *önként* parancsán alapult. A jog diadala éppen az, hogy jogrend nélkül nincs sem jog, sem pedig rend s a joggal szembehelyezkedő ezt a rendet, mélyet erőszak tart fenn, az elnyomott rendnek előbb-utóbb kitörő ereje elsöpri.

Így történt most is.

